

*Коростишівський педагогічний фаховий коледж імені
І.Я.Франка Житомирської обласної ради*

**Циклова комісія викладачів педагогічно – соціальних дисциплін
СИЛАБУС**

Назва освітньої компоненти	Соціально-емоційне та етичне навчання
Освітньо-професійна програма	Початкова освіта
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	013 Початкова освіта / А3 Початкова освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка / А Освіта
Формат освітньої компоненти	Вибіркова компонента
Форма навчання	денна, заочна
Рік навчання/семестр	IV (II) рік, VIII (IV) семестр
Обсяг	Загальний обсяг годину – 90 (3 кредити ЄКТС)
Контрольні заходи	диференційований залік
Викладач	Скок Юлія Володимирівна, викладач II кваліфікаційної категорії
E-mail	yulia.organizator@gmail.com
Посилання на сайт	Коростишівський педагогічний фаховий коледж імені І.Я.Франка
Консультації	згідно з графіком
Анотація освітньої компоненти	Навчальна дисципліна спрямована на формування у майбутніх учителів початкової школи системи знань і практичних умінь щодо розвитку соціально-емоційних компетентностей та етичних цінностей учнів. У процесі вивчення здобувачі освіти усвідомлюють значення емоційного інтелекту, емпатії, саморегуляції та відповідальної поведінки як основи гармонійного розвитку дитини. Дисципліна забезпечує опанування сучасних підходів і методик соціально-емоційного та етичного навчання, сприяє формуванню навичок ефективної комунікації, співпраці, ненасильницького розв'язання конфліктів і прийняття морально виважених рішень. Особлива увага приділяється створенню безпечного освітнього середовища, розвитку емоційної культури педагога та впровадженню інтерактивних і рефлексивних методів роботи з учнями початкової школи.
Мета та цілі освітньої компоненти	Метою освітньої компоненти є формування у майбутніх учителів початкових класів професійної готовності до впровадження соціально-емоційного та етичного навчання в освітній процес, розвиток їхньої емоційної компетентності, ціннісних орієнтацій та здатності створювати безпечне, підтримувальне й гуманістично спрямоване освітнє середовище. У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні: - усвідомити значення соціально-емоційного та етичного навчання у формуванні особистості молодшого школяра; - опанувати базові поняття та принципи розвитку емоційного інтелекту, емпатії й моральних цінностей; - набути вмінь розпізнавати, усвідомлювати й регулювати власні емоції та емоції учнів; - сформувати навички ефективної комунікації, співпраці та ненасильницького розв'язання конфліктів;

- навчитися застосовувати інтерактивні, рефлексивні та практико орієнтовані методи соціально-емоційного навчання;
- розвинути здатність інтегрувати етичні норми та соціальні цінності в освітній процес початкової школи;
- сформувати готовність до створення безпечного та підтримувального освітнього середовища відповідно до принципів НУШ.

Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Початкова освіта» студенти повинні

ЗНАТИ:

- теоретичні основи соціально-емоційного та етичного навчання, його значення в системі сучасної початкової освіти;
- ключові поняття соціально-емоційної компетентності: емоційний інтелект, емпатія, саморегуляція, соціальна взаємодія, відповідальність;
- вікові та психолого-педагогічні особливості емоційного розвитку дітей молодшого шкільного віку;
- принципи формування моральних і етичних цінностей у дітей (повага, відповідальність, справедливість, співпереживання);
- основи ненасильницького спілкування та конструктивного розв'язання конфліктів у дитячому середовищі;
- роль соціально-емоційного навчання у створенні безпечного, інклюзивного та підтримувального освітнього середовища;
- методи розвитку емоційної самосвідомості, самоконтролю та соціальних навичок молодших школярів;
- інтерактивні та рефлексивні методи соціально-емоційного й етичного навчання (ігри, вправи, обговорення, ситуаційний аналіз);
- зв'язок соціально-емоційного навчання з принципами Нової української школи;
- роль учителя як емоційного лідера та моделі етичної поведінки для учнів.

УМІТИ:

- застосовувати теоретичні знання із соціально-емоційного та етичного навчання у практичній діяльності в початковій школі;
- розпізнавати, усвідомлювати та регулювати власні емоційні стани й емоції учнів;
- створювати безпечне, доброзичливе та підтримувальне освітнє середовище;
- розвивати в учнів навички емпатії, співпраці, відповідальної поведінки та етичного вибору;
- використовувати інтерактивні вправи, ігри та рефлексивні практики для розвитку емоційного інтелекту молодших школярів;
- запобігати конфліктам та застосовувати конструктивні стратегії їх розв'язання;
- інтегрувати соціально-емоційне та етичне навчання в різні освітні галузі початкової школи;
- організовувати групову та партнерську взаємодію учнів;
- оцінювати динаміку соціально-емоційного розвитку дітей та надавати педагогічну підтримку;
- рефлексувати власну педагогічну діяльність і вдосконалювати професійні компетентності.

Компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою усно та письмово.

ЗК4 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

СК1 Здатність застосовувати психолого-педагогічні знання для розвитку особистості дитини.

СК2 Здатність планувати та організовувати освітній процес у початковій школі.

СК7 Здатність добирати ефективні методи і форми навчання з урахуванням індивідуальних особливостей учнів.

СК9 Здатність до відстеження та підтримки особистісного розвитку дитини.

СК13 Здатність усвідомлювати та управляти власними емоційними станами.

СК14 Здатність до саморозвитку та професійного вдосконалення.

У результаті опанування дисципліни здобувачі освіти повинні демонструвати такі **результати навчання:**

РН1 Використовувати фахову літературу та інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі в початковій школі.

РН5 Розуміти сутність, принципи, зміст, методи, форми та організацію процесу навчання, виховання і розвитку молодших школярів.

РН6 Використовувати в освітньому процесі методики та систему теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

РН8 Забезпечувати підтримку особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

РН14 Ураховувати при створенні освітнього середовища індивідуальні потреби учнів.

РН15 Розуміти мету, систему цінностей та завдання професійної діяльності вчителя, усвідомлювати свою роль (місію) як педагога початкової школи.

РН17 Дотримуватися усіх норм сучасної української мови у процесі ведення усної чи писемної професійної комунікації.

Тематика освітньої компоненти

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціально-емоційного та етичного навчання

Соціально-емоційне та етичне навчання як складова сучасної освіти. Місце соціально-емоційного розвитку в концепції Нової української школи. Поняття емоційного інтелекту: структура, компоненти, значення для дитини. Вікові особливості соціально-емоційного розвитку дітей молодшого шкільного віку. Етичні основи виховання: цінності, норми, моральні орієнтири. Роль учителя як емоційного й етичного взірця для учнів.

Змістовий модуль 2. Самосвідомість і саморегуляція особистості

Усвідомлення власних емоцій: емоційна грамотність педагога. Самооцінка, самоприйняття та формування позитивного «Я-образу». Саморегуляція емоційних станів: стрес, тривога, злість, страх. Техніки емоційної стабілізації та відновлення ресурсу. Відповідальність за власні емоції та поведінку. Формування навичок саморефлексії у дітей.

Змістовий модуль 3. Емпатія та соціальна обізнаність

Емпатія як основа гуманної педагогіки. Розуміння почуттів інших: розвиток співпереживання. Толерантність, повага до різноманіття та прийняття іншого. Соціальні ролі, взаємини та групова динаміка в дитячому колективі. Інклюзивне середовище та емоційна підтримка кожної дитини.

Формування культури взаємодопомоги й партнерства.

Змістовий модуль 4. Етичне навчання та ціннісні орієнтації

Поняття етики та моралі в освітньому процесі. Формування моральних цінностей у молодших школярів. Повага, чесність, справедливість, відповідальність як освітні цінності. Етичні дилеми в шкільному середовищі та шляхи їх розв'язання. Педагогічна етика й культура професійної поведінки вчителя. Виховання громадянської та соціальної відповідальності дітей.

Змістовий модуль 5. Комунікація та взаємодія

Ефективна педагогічна комунікація. Вербальна й невербальна мова емоцій. Активне слухання як інструмент довіри. Ненасильницька комунікація в освітньому середовищі. Конфлікти в дитячому колективі: причини та профілактика. Медіація та мирне розв'язання конфліктів.

Змістовий модуль 6. Методики та технології соціально-емоційного навчання

Інтерактивні методи розвитку соціально-емоційних навичок. Ігрові технології в соціально-емоційному навчанні. Казка, історія, метафора як засіб етичного виховання. Театралізація та рольова гра в розвитку емпатії. Арттерапевтичні методи в роботі з емоціями дітей. Проектна діяльність як форма соціального навчання.

Змістовий модуль 7. Соціально-емоційне навчання в освітньому середовищі НУШ.

Створення безпечного та підтримувального освітнього середовища. Емоційний клімат класу та роль учителя. Партнерська взаємодія з батьками. Соціально-емоційне навчання в позаурочній діяльності. Шкільні традиції, ритуали та події як інструмент ціннісного виховання. Виховні заходи з етичним і соціальним спрямуванням.

Змістовий модуль 8. Практика, рефлексія та професійне зростання

Аналіз педагогічних ситуацій соціально-емоційного характеру. Проектування занять із соціально-емоційного та етичного навчання. Рефлексія власного емоційного досвіду як майбутнього педагога. Саморозвиток і професійне вигорання: профілактика та ресурси. Професійна ідентичність учителя початкової школи. Підсумкова рефлексія: соціально-емоційна компетентність педагога ХХІ століття.

здобувачів освіти Коростишівського педагогічного фахового коледжу імені І.Я.Франка Житомирської обласної ради

Рекомендована література

Основна	Додаткова
1. Гальченко О. В. Соціально-емоційне навчання в початковій школі. Київ, 2020. 2. Нова українська школа. Державний стандарт початкової освіти.	1. Шевчук І. М. Етика педагогічної взаємодії. Львів, 2019. 2. Хомич Г. О. Емоційний розвиток молодших школярів. Київ, 2018.

Інформаційні ресурси

1. CASEL – <https://casel.org>
Моделі, інструменти та приклади впровадження SEL у школі.
2. Нова українська школа – <https://nus.org.ua>
Методичні матеріали з розвитку емоційного інтелекту та культури взаємодії.
3. EdCamp Ukraine
Практики ненасильницької комунікації, педагогіки партнерства та етичної взаємодії.
<https://www.edcamp.ua/>
4. Соціально-емоційне та етичне навчання в Україні
<https://www.edcamp.ua/seelukraine/shcho-take-seen/>
5. Посібник СЕН
<https://numo.mon.gov.ua/storage/app/media/socialno-emocijne-navchannya-compressed.pdf>

Політика освітньої компоненти

Своєчасність виконання різного виду робіт.
Діяльність здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення про академічну доброчесність у Коростишівському педагогічному фаховому коледжі імені І.Я.Франка Житомирської обласної ради](#)

Розглянуто та затверджено на засіданні циклової комісії викладачів філологічних дисциплін
Протокол №5 від 07.01.2026
Голова циклової комісії (підпис існує) Світлана ДОЛІНГОВСЬКА